

Vaikystė Sibire

Ši nuotrauka daryta 1961 metais Rusijoje, Irkutsko srityje, Bodaibo rajone, Artiomovske. Ją 1983 metais iš Sibiro į gimtąją žemę Lietuvą parsivežė mano proseneliai. Ši nuotrauka – pati seniausia mano šeimos albume. Joje matome mano močiutę Sofiją, važiuojančią dviračiu. Šalia jos pozuoja jos kiemo draugė. Vaikai, gimę tremtyje, turi vos keletą vaikystės nuotraukų, ir ši yra viena iš jų. Žiūrėdamas į nuotrauką kaskart pagalvoju, kad į Sibirą mano prosenelius vedė ilgas ir skaudus kelias, kurio ir šiandien negalime prisiminti be jaudulio.

Tremtinių vaikų gyvenvietėje buvo ir daugiau. Reikia pripažinti, kad vaikai į Sibirą nebuvo tremiami užkaltuose, perpildytuose, šaltuose gyvuliniuose vagonuose, kur trūko vandens ir oro, nepatyrė prievartos, nebuvo atskirti nuo šeimos, tačiau iš jų buvo atimta galimybė turėti Tėvynę, mokytis gimtąją lietuvių kalbą, perimti tėvų šalies kultūrą, papročius ir tradicijas. Apie Lietuvą vaikams nuolat pasakojo jų tėvai. Mažiesiems buvo sunku įsivaizduoti, kas ta Lietuva ir kaip ji atrodo, tačiau vaikų vaizduotėje ji buvo svajonių šalis – dideli miestai, pastatai, dviaukštės erdvios mokyklos, švarios, sutvarkytos gatvės, graži gamta. Kiekvienam vaikui buvo pažadėta, kad į namus jie tikrai sugrįš.

Sibire vaikų gyvenimas buvo kur kas nerūpestingesnis nei suaugusiųjų. Žinoma, vaikai augo turėdami įvairių pareigų. Vasarą uogaudavo, ravėdavo daržus, lesindavo vištas, rudenį grybaudavo, žiemą kasdavo sniegą. Televizijos nebuvo, interneto, žinoma, taip pat. Laisvalaikiu vaikai prisigalvodavo įvairių žaidimų. Skurdi aplinka, nepriteklius ir vargas skatino lietuvių vaikus džiaugtis menkaverčiais daiktais. Nespalvotas vaizdas fotografijoje išryškina niūrią vaikų kasdienybę. Tačiau geresnio gyvenimo jie dar nebuvo matę. Paaugę vaikai lankydavo mokyklą,

kurioje griežtai drausdavo tarpusavyje kalbėtis lietuviškai. Tačiau niekas negalėjo uždrausti šeimos rate mokytis lietuvių kalbos, švęsti katalikiškas šventes, laikytis lietuviškų tradicijų. Namie visi vaikai buvo mokomi iš vienintelės lietuviškos knygelės „Saulutė“ - ją buvo atsiuntusios giminės iš Lietuvos. Kiek vėliau šeima užsisakydavo lietuvišką laikraštį „Tiesa“.

Sibire užaugusios močiutės Sofijos prisiminimuose išliko labai šaltos Sibiro žiemos, aukšti kalnai, kurių viršūnėse net vasarą nenutirpdavo sniegas, meškos, kurios nepasikuklindavo užsukti į kiemą ir pridaryti žalos. Į mokyklą žiemą čiuoždavo slidėmis. Nuotraukoje galime įžvelgti šaltos žiemos pabaigą. Vaikai žino, kad gyvena ne savo tėvynėje ir trykšta noru užaugę grįžti į savo tėvų gimtąją žemę. Kai Sofija puikiai baigė mokyklą, gavo kvietimą studijuoti Irkutsko universitete. Tėvai griežtai nesutiko su tokiu pasirinkimu ir, iš paskutinių santaupų nupirkę bilietą, įsodino septyniolikmetę į lėktuvą, skrendantį į Lietuvą. Praėjus dar 9 metams į Lietuvą grįžo Sofijos tėvai ir ši brangi nuotrauka.

Domantas Stonkus,
Klaipėdos „Versmės“ progimnazijos 8F klasės mokinys